

ע:

בן סורר ומורה פרק שמיני סנהדרין

עין משפט
נר מצוה

מסורת הש"ס

(א) ויקרי ליה על שלם
המקדש שניתן תחבר בדקל
כ"כ גע' וישיב מוס' שנת
ס: דיה כל היולא וכו'.
ז: נכס': דבר שהיה.
ח: מיר ד: כחמות י:
שנבעת ג: יומא ע:
(ב) וישיב מוס': ד: גע':
למואל כמו למו שניה:
ח: נכס': כל היולא למו ליה שבר
לא נהא לוס לומר קל
(ו) ודטר זה שייך לעיל
עמוד א במשנה: (ח) (לעיל
ג: כהא דלמיר רית בר
מולדה לא נוכח שני מינות
הללו: (ט) ג' וי' שייך שם.
(י) ג' וי' כי תקן.

תורה אור השלם

1. ומתקפה עני שניהם וירעו כי עירפם הם ויחפשו עלה האנה וישיב להם חנרת: בראשית 13
2. דברי למואל מלך משא אשר וסרתו אמר: משלי לא א
3. מה ברי ומה בר בטני ומה בר ונדר: משלי לא ב
4. אל למלכים למואל אל למלכים שחוץ וזו ולרוזנים אין שבר: משלי לא ד
5. כי בער אנכי מלאש ולא ביתא אדם ל: ומע קר:
6. וינח נח איש האדמה ויער קר:
7. ואנדרו אל זקי עיר בניו זה סורר ומורה אינו שומע בקולו וזל וסבא: דברים כא כ

הגהות הב"ח

(א) רש"י דיה שאין וכו' ומקרי ליה עין הדעת:

מוסף רש"י

שמביא יללה בר. זה היום מיתה ונכוחו. שאין התינוק יודע בר. זה תוקף עין הדעת. אבל דביחה קעילית. הגי' כלומר במוס' ומכירתו כיון ובכוחו מהו. קעילית. על שם מקומה ושכונתו. רש"י. רבש מיר' נלע"ו. מוס' והשם שלוקין ביתם ובכוחו מהו.

שאין לך דבר שמביא יללה על אדם אלא יין. הלך מסתבחה דעל ידו נקנסה מימה ונכיה לעולם: שאין הסינוק יודע וכו'. ומקרי ליה (ב) הדעת טוב ורע שמע מינה היינו חטים: דבר שנתקלנו בו נמקנו. מדת הקב"ה באחזל שהוא מכה בו הוא מרפא גם בתוך גם כמו וילא את אש צליון (פאיס ד) וכתיב (וכריה ב) וילי אהיה לה נאוס ה' מומת אש סביב: למואל מלך. שלמה המלך למואל מעשיו ומכמתו להקב"ה. למואל שניהו הוא כמו ירי שמתי למו פי (פאיס מ): משא אבר יסרפו אמו. פרשת מוכהה שהוכמתו אמו: שכפסו על העמוד. להלקותו וייסרו לשון מלקות כדלמרי' לקמן (דף ע"א). ויסרו אמו: זה מלקות ומכתי שהיה רואה שהוא בעל הגאה ומרבה בעבודתו הימה מוכמתו: אמו גרמה לו. להיות רשע שהרי בצדיק לא יתלו המונה והיינו מה בר צדי למה מנרוס לרין אחרין שאתה בני ולא נן אבין: בר כעני. מעי גרמו לך להיות בעל זורה ובעל כח שדקמתי ונכנסתי שמשמי' יפה לולד ולגנו ולזרו כדלמרי' נכס' נדה (דף לא). שלשה מדשים האחרונים משמשים יפה לולד שמתוך כך ילא הולד מלונן ומזר: אי שבר. כלומר אל רוחים לומר איה שבר לא נהא לומר לך: כער אנכי מלאש. כההוא משא תבי: זה אדם השאלון. שנכסל ציון ואמי שמתי יומר מהן: שכולה סריקין. רקוס שירגילוהו נכך אלל אש יס כחצורה אדם הגון כפי האי גוונא לא ממשיך ואינו נעשה בן סורר ומורה וכחצורה דלחו מזוה קאמר: הא קמ"ל. מעני' דלפי' כולה סריקין כיון דלחצורה השמא למזוה פטור ולעולם דינו דבן סורר ומורה אינו אלל כחצורה סריקין: אלל כעניור הדש. כדמפרש לקמן שהן נקבלין עשרה או יותר ועולין בעלייה ואין אפיסה זו אלל לפרסם הדבר שעברוהו ולא לעיין דהא אין עולין אלל לאור עניבורו דליעני ליל מולאי שלשים וכבר מעובר הוא דהא לא קדשו היום את המדש וקדשו אין שם כיום מחמת דהיינו יוס שלשים ואחד למת על כך כדלמרי' (ריה ד' מ). אלל צומט אין מקדשין אותו ועוד דאי לקדושי בשלשה סגי: כספ דגן. ולא ידענא משום מאי נקט פה דגן ושמתע למעטוי פה אורו ודיוקן קא למי: יוס עניבור הוא יוס שלשים שנעשה ממנו חדש היוולא מעובר: אור יוס עניבור. מולאי שלשים ולהדיע שעברוהו:

אחריו. אקדימו כמו חרפי ואפלי (פ"ו ד' ע"א). אחריו ועלו צלילה היו יושנין שם ועשין הומה להשמיע קול וקאמר להו רבי חייל להקדים ולעלות מצעד יוס מעט כדי שיראו אותם עוברי דרכים כשהן עולין ויפרסמו והיינו דקמתי אין עולין לה צלילה אלל כיום והאי דקמתי אין עולין לה כיום אעיקר מילתא קאי בהסעדה ומשאו ומתנו של דבר צלילה הוא: אחריו וטוקו. כצדק אל מחורו לירד שהרואה אחס וירדן כהסכמה מבין שיטשו שם כל הלילה ומתפרסם הדבר אלל הרואה אותם יורדין שלא כהסכמה סבור שעשיו עלו ואין מבין הדבר: אלל מעשר שני. גנב ממעות מע"ש וקנה בשר ויין ואכל דאי גנב בשר ויין עזמו אפי' דחולין נמי לא כדלמר (פ"א) עד שיקח בשר נוול ויאכל ויין נוול וישתה (ו) (ומן החנוני): דכי אורחיה. כדכך מלוחו נלמר כצדק וצלון וציון ובשר כמע"ש (נדכס ד): אלל נבלות ועריפות. לקמן יליף לפטורא: אלל בשר עוף. טהור פטור דלא חשיב דלא ממשיך במריה: סתם שקלים היינו עופות טמאים דכתיב כהם שכן הם (ויקרא יא). רמשים הן שלשים. ועממא משום דלינו שומע בקולו צעיק ולא זה שאף בקולו של מקום אינו שומע: הא טהורים חייב. כדמתן במתני' דליטרין לאשמעינן דשקלים: להשלים. שאפילו אלל חרטימר בשר חסר כחית מכהמה טהורה והשלימה לחרטימר מברר עופות טמאים פטור משום דלינו שומע בקולו של מקום דכותה בעהורים מייחיב: לאיחויי תחומי אבליס. דלע"ג דתקנתא דרבנן בעלמא הוא. דאי מרישא הוה לאמינא חכמה מזה היינו כהנים שאולקין קדשים או פסחים: טענים זכור. לע"ג דלא עבר אלל אדרבנן: ועממא מאי. מפטר אדכר ענירה: אינו שומע בקולו. מיעוטא הוא ולאפקוי האי דלף בקולו של מקום אינו שומע: דכילה קעילית. מאחורו מקום ואע"ג דמשכח לא מייחיב עליה דלא ממשיך:

בבה נתקנו. פי' בקונו' מדת הקב"ה באחזל שהוא מכה בו מרפא גם בתוך גם כמו וילא את אש צליון ואלי אהיה מומת אש ואין ענין זה לזה כלל אלא היינו כדלמרי' צ"ר משל לכן מלך שקלקל עם אחת משפחותיו כיון ששמע המלך ערדו והזילאו מוך לפלטריין שלו והיה מחזר על הפתחים של שפחותיו ולא היו מקבלין אותו אלא אותה שקלקלה עמו פתחה לו דלמיה וקבלתו כך בשעה שאכל אדם מפרי האילן ערדו והזילאו ממוך לכן עדין והיה מחזר על כל האילנות ולא היו מקבלין אותו מה היו אומרים לו א"ר צריכה הא גנבה דגנב דעמא דכריה היינו הא דכתיב אל תביאי רגל גזוה רגל שגנבתי על כוונתי ויד רשעים אל תידיני לא תסב מני עלה אלל התורה ע"י שאכל ממנה פתחה לו דלמיה וקבלתו:

ואין עולין לה ביום וכו' ואם תאמר

הא כבר תנא ליה רישא לאור עניבורו וי"ל דקד"י לאו לאפקוי יוס העניבור אחא אלל לאפקוי לילה שלפני העניבור:

וריו וממולא בתורה והגון לנביאות אל למלכים למואל אל למלכים שחו ואומרים למה לנו יאל ולרוזנים אי שבר מי שכל רוי עולם גלויים לו ישתה ויין וישחבר איכא דאמרי מי שכל רוזני עולם משכימין לפתחו ישתה ויין וישחבר אמר ר' יצחק מניין שחזר שלמה והודה לאמו דכתיב כי בער אנכי מאיש ולא ביתא אדם לי כי בער אנכי מאיש ולא ביתא אדם לי כי בער אנכי מאיש מנח דכתיב ויחל נח איש האדמה ולא ביתא אדם לי זה אדם הראשון: אכל בחבורת מצוה: אמר רבי אבהו יאינו חייב עד שיאכל בחבורה שכולה סריקין והאגן תגן אכל בחבורת מצוה אינו נעשה בן סורר ומורה מעמא דמצוה הא לאו מצוה אע"ג דלאו כולה סריקין הא קמ"ל דאע"ג רכולה סריקין כיון דבמצוה קא עסיק לא מימשיך: אכל בעיבור החדש: למימרא דבשר ויין מסקן והתניא אין עולין לה אלא כפת דגן וקמניית בלבד הא קמ"ל אע"ג דאין עולין לה אלא כפת וקמניית ואיהו אסיק בשר ויין ואכל כיון דבמצוה קא עסיק לא ממשך תגו רבנן דגן עולין בעיבור החדש פחות מעשרה בני אדם ואין עולין לה אלא כפת דגן וקמניית ואין עולין לה אלא לאור עניבורו ואין עולין לה ביום אלא בר אבא לבניה יאחריפו ועולו אחריפו ופוקו כי היכי דלישמעו בכו אינשי: אכל מעשר שני בירושלים: כיון דכי אורחיה הוא קא אכיל ליה לא ממשך: אכל נבילות וטריפות שקצים ורמשים: אמר רבא אכל בשר עוף אינו נעשה בן סורר ומורה והא אנן תגן אכל נבילות וטריפות שקצים ורמשים אינו נעשה בן סורר ומורה הא מהורין נעשה בן סורר ומורה כי תגן נמי מתני' ויהשלים: אכל דבר שהוא מצוה ודבר עבירה: דבר מצוה תחומי אבליס דבר עבירה תענית ציבור וטעמא מאי אמר קרא אינו שומע בקולו ולא בקולו של מקום: אכל כל מאכל ולא אכל בשר שתה כל משקה ולא שתה ויין וכו': אכל כל מאכל ולא אכל בשר לאיתויי דכילה קעילית שתה כל משקה ולא שתה ויין לאיתויי דבש וחלב דתניא אכל דכילה קעילית ושחה דבש וחלב וכנס למוקדש חייב

היה א מיי פרו מלכות ממרס הלוס ב: יב ב ג ד מיי פ"ג מל' קדוש הדש ה' א: כ ה ד מיי פ"ו מל' ממרס הלוס ב: בא ז מיי פ"ו מל' כב ח מיי פ"א מל' כחל מוקדס ה' ב: סמג הלכות ט:

אחריו. אקדימו כמו חרפי ואפלי (פ"ו ד' ע"א). אחריו ועלו צלילה היו יושנין שם ועשין הומה להשמיע קול וקאמר להו רבי חייל להקדים ולעלות מצעד יוס מעט כדי שיראו אותם עוברי דרכים כשהן עולין ויפרסמו והיינו דקמתי אין עולין לה צלילה אלל כיום והאי דקמתי אין עולין לה כיום אעיקר מילתא קאי בהסעדה ומשאו ומתנו של דבר צלילה הוא: אחריו וטוקו. כצדק אל מחורו לירד שהרואה אחס וירדן כהסכמה מבין שיטשו שם כל הלילה ומתפרסם הדבר אלל הרואה אותם יורדין שלא כהסכמה סבור שעשיו עלו ואין מבין הדבר: אלל מעשר שני. גנב ממעות מע"ש וקנה בשר ויין ואכל דאי גנב בשר ויין עזמו אפי' דחולין נמי לא כדלמר (פ"א) עד שיקח בשר נוול ויאכל ויין נוול וישתה (ו) (ומן החנוני): דכי אורחיה. כדכך מלוחו נלמר כצדק וצלון וציון ובשר כמע"ש (נדכס ד): אלל נבלות ועריפות. לקמן יליף לפטורא: אלל בשר עוף. טהור פטור דלא חשיב דלא ממשיך במריה: סתם שקלים היינו עופות טמאים דכתיב כהם שכן הם (ויקרא יא). רמשים הן שלשים. ועממא משום דלינו שומע בקולו צעיק ולא זה שאף בקולו של מקום אינו שומע: הא טהורים חייב. כדמתן במתני' דליטרין לאשמעינן דשקלים: להשלים. שאפילו אלל חרטימר בשר חסר כחית מכהמה טהורה והשלימה לחרטימר מברר עופות טמאים פטור משום דלינו שומע בקולו של מקום דכותה בעהורים מייחיב: לאיחויי תחומי אבליס. דלע"ג דתקנתא דרבנן בעלמא הוא. דאי מרישא הוה לאמינא חכמה מזה היינו כהנים שאולקין קדשים או פסחים: טענים זכור. לע"ג דלא עבר אלל אדרבנן: ועממא מאי. מפטר אדכר ענירה: אינו שומע בקולו. מיעוטא הוא ולאפקוי האי דלף בקולו של מקום אינו שומע: דכילה קעילית ושחה דבש וחלב וכנס למוקדש חייב